

Genel Muhasebe

Ankara Üniversitesi
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu
Eczane Hizmetleri Programı

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

- İşletmeler, insan gereksinmelerini karşılamak için mal ve hizmet üretiminde bulunan ekonomik ve teknik birimler olarak tanımlanır.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Optimum kâr elde etme amacına sahip olan işletmelerin, faaliyetlerinin sürekliliği ve diğer bir deyişle yaşantılarının son bulmaması iki unsura bağlıdır:

1-Sürekli ve tatminkar kârlar elde etmek,

2-Finansal yükümlülüklerini zamanında yerine getirmek veya borçlarını zamanında ödemek.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

İşletmeler, muhasebenin sağladığı veriler yardımı ile bu iki unsurun gerçekteşmesini sağlayacak planları hazırlar, karar ve önlemleri zamanında alırlar ve uygulamaya koyarlar.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

İşletmelerin parasal nitelikteki işlerini izleyen muhasebe, tuttuğu kayıtlar ve düzenlediği raporlarla, işletmelerin belli bir tarihteki finansal (mali) durumlarını ve belli bir faaliyet dönemine ilişkin faaliyet sonuçlarını saptayan sayısal bilgileri ortaya koymaktadır.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

İşletmelerin parasal değer hareketlerini izleyen, saptayan ve yorumlayan tekniklerin tümü, işletme ekonomisinin bir kolu olan “muhasebe”nin konusunu oluşturur.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Tamamen veya kısmen mali karakterdeki ve para ile ifade edilebilen işlemlere ilişkin anlamlı ve güvenilir bilgileri sağlayacak biçimde verilerin ilgili kaynaklardan toplanmasına, doğruluklarının saptanmasına, kaydedilmesine, sınıflandırılmasına, raporlar biçiminde sunulmasına, analiz ve yorumlanmasına “muhasebe” denir.

Muhasebe işletmenin dilidir.

Muhasebe iş dünyasının tüm birimleri arasındaki iletişim aracıdır.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Muhasebenin fonksiyonları:

1-Kayıt sistemini kurmak,

2-Verileri sınıflandırmak,

3-Verileri raporlamak,

4-Verileri analiz etmek ve yorumlamak.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Birinci Fonksiyon: Kayıt Sistemini Kurmak

İlgili belgelerin doğruluğunu da kontrol ederek, işletmelerin kuruluş anında ve yaşantıları süresince yaptıkları ticari işlemleri sırası ile ve sistemli bir biçimde kaydetmek.

Ticari işlemlere ilişkin tipik örnekler:

İşletmeye sermaye konulması, bina satın alınması, mal ve hizmet satın alınması veya satılması, borç alınması veya verilmesi, çeşitli giderlerin yapılması.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

İkinci Fonksiyon: Verileri Sınıflandırmak

Birinci fonksiyon ile elde edilen çok sayıdaki veriden yararlanarak belli bir anda ne kadar para, mal, alacak, borç, gelir ve gider olduğunu saptayabilmek amacıyla; kayıt sisteminin ortaya çıkardığı verileri, niteliklerine göre anlamlı gruplar altında sınıflamak.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Üçüncü Fonksiyon: Verileri Raporlamak

Birinci ve ikinci fonksiyonlar ile biçim alan veya ortaya konan verileri, raporlar biçiminde düzenlemek ve ilgililere sunmak.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Dördüncü Fonksiyon: Analiz ve Yorumlama

Üretilen muhasebe verilerinin anlamını ve gösterdikleri ilişkileri analiz etmek ve yorumlamak.

Bu fonksiyon, yönetim plan ve kararlarının temelini oluşturan verileri ve raporları geliştirir. Bu veriler, muhasebenin gerçek önemini ortaya koyar.

Bu nedenle muhasebeye etkili bir yönetim aracı denmektedir.

Muhasebenin Tanımı ve Niteliği

Kayıt tutma, ticari işlemlerin doğruluklarının saptanarak kayıtlara geçirilmesi demektir.

Kayıt tutma sistemi, muhasebenin birinci ve en basit fonksiyonudur.

Muhasebe ve Yönetim

Etkili bir yönetim işletme faaliyetleri hakkında doğru, anlamlı ve zamanında sağlanan bilgi ve verilere dayanarak bu fonksiyonunu yerine getirir.

Muhasebe, yönetimin taleplerine göre veri ve bilgi üretebilmelidir.

Muhasebenin Kapsamı

Muhasebe bilim dalı kapsam bakımından şu şekilde sınıflandırılabilir:

- Genel Muhasebe
- Uzmanlık Muhasebeleri

Muhasebenin Kapsamı

Genel Muhasebe: Muhasebe ile ilgili temel kavramlar ve ilkeler, ayrıca ticaret işletmelerini ilgilendiren konular

Uzmanlık Muhasebeleri: İşletme türlerine göre şirketler muhasebesi, maliyet muhasebesi, banka muhasebesi, sigorta muhasebesi gibi muhasebe dalları

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

Muhasebenin çok basit bir biçimde olsa bile “mübadele” kavramı ile beraber ortaya çıktığı ve geliştiği tahmin edilmektedir.

Bundan dört bin yıl önce, Babil’de iş yaşamına ilişkin kayıtlar, çivi yazısı ile kilden yapılmış levhalar üzerinde tutulmuştur. Bunlar ticaret yaşamına ilişkin ilk belgelerdir.

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

Bugünkü kayıt sisteminin temeli olan iki yanlı kayıt istemi (muzaaf kayıt sistemi) yavaş yavaş uygulama sonucu gelişmiştir, önceden saptanmış bir kurama dayanmamıştır.

İtalyan tüccarları, işlemlerini, 1250 ile 1400 yılları arasında iki yanlı muhasebe sistemine dayandırmışlardır.

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

İtalyan matematikçisi ve papazı olan Luca Paciolo 1494 yılında Venedik'te yayınlandığı "Summa de Aritmetica, Geometrie, Proportioni et Proportionalite" (Aritmetik, Geometri, Oran ve Orantı Hakkında Özet) adlı yapıtında iki yanlı kayıt yönteminin ilkelerini belirtmiştir.

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

Paciolo'nun yapıtının yayınlanmasından 19.yüzyılın ilk yarısına kadar geçen dönemde muhasebe kuramında yeni gelişmeler görülmemiştir.

Bu dönem içinde iki yanlı kayıt sisteminin İtalya ve diğer ülkelerde daha iyi anlaşılması ve uygulanmasının geliştirilmesi sağlanmıştır.

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyetten Önce:

Muhasebe Uygulaması = Devlet Muhasebesi

“1340 (1924) tarihli Hesap Talimatnamesi” ile Devlet muhasebesinde iki yanlı kayıt sistemi uygulanması öngörülmüştür. Uygulayacak muhasebecilerin olmamasından ötürü 1928 yılında devlet muhasebesinde iki yanlı kayıt sisteminden vazgeçilmiştir.

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

1923 ile 1940 yılları arasında muhasebe uygulamasında büyük gelişmeler görülmemiştir.

1940 yılından sonra çıkan Kazanç Vergisi Yasası, 1950 yılında çıkarılan Gelir Vergisi Yasası muhasebenin önemini arttırmıştır.

1960 yılına kadar olan dönemde muhasebe uygulamalarında kara Avrupa'sındaki muhasebe sistemlerinin, özellikle Alman sistemlerinin etkili olduğu ve gelişmelere yön verdiği gözlenmektedir.

Muhasebenin Tarihsel Gelişimi

1 Ocak 1972: KİT Tekdüzen Muhasebe Sistemi

29 Ocak 1989: Sermaye Piyasası Kurulu Muhasebe Sistemi

26 Aralık 1992: Tekdüzen Muhasebe Sistemi (TMS), (1 Ocak 1994 tarihinden itibaren yürürlüğe girmiştir)

9 Şubat 1994: Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDESK)

18 Aralık 1999: Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK)